

કિરતનસંગ્રહ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ત્રવાડી મંગળદાસ શિવરામ

છાપનાર "ગુજરાત યુનિયન પ્રેસ"ના માલિક

વાડીલાલ દલીયંદ.

અમદાવાદ.

ડોકાણું માલિકચોક આગળ કાગડોચીઆળમાં

શા.૦ મોલીયંદ દલીયંદનું મકાન.

સંવત ૧૯૨૯. — સને ૧૮૭૩.

કીંમત રૂ.૦-૨-૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

(ગુજરાત કોપીરાઇટ વિભાગ)

અનુક્રમાંક ૬૨૭ કિંમત

ગ્રંથનામ ઇસ્લામ સંપ્રદાય

વર્ગીકરણ

કિરતન સંગ્રહ

૫૬૧

તાજા ચટક રંગીસો છેડસો અલખેલાર, કાંઈ નવલ કસુંખી
પાધ, રંગના રૂલારે; શીર અલખ કલંગી સોભતી, અલ
ખેલારે. હૃડામે રાખ્યા લાગ રંગ. મોલીકું છાયું માતીએ
અં કુલડાંનિ સુંદર દોર રંગં ગેહ રંગે ગુછ ગુલાબના
અં જોઈ ભમર ભમે તે દોર રંગં તાજી પાધડલીના પેચ
મે અં માડ આતકું પયું ચકચુર રંગં અજ્ઞાનં કહે તા
રી મુરતી અં વણ દોઢે બેલીવર રંગં

૫૬૨.

કેસરનું તીલક સોહાગણું ગીરધારીર, જળકેછે સુંદર ભાલ,
જાઉ બલીહારીરે. ૧ રસ રૂપડલી વીલસી રહી, ગીરં ગીર
ખીને પધધું નાલ, જાં ૨ વારો વેરહદ અગુટી વાંકડી ગીરં
જાણે કરડી સામકખાણ; જાઉ બલીહારીરે ૩ રૂપાળી અરિ
રાતડી, ગીરં ભોમનીપાં તીખાં ખાણ' જાં ૪ નાસીકા અજ
આલીના મણી ગીરં જોતાં જો દીપક કાર. જાઉ બલી
હારીરે. ૫ અજ્ઞાનં કહે જોઈ રહેતી નથી ગીરં ઉરરેવ ત્રી
પાને નહીં ધીર જાં ૬

૫૬ ૩.

કુંડલ બેઠી રાજે કાનમાં પ્રજ્ઞચંદ્રે, મુંદર માંહી ખીંડુ શામ
 નંદના નંદારે રંગ કુનો તારા રૂપર્થે પ્રજ્ઞં જોઈ લાગે કો
 ટીક કામ નંદં તીલગનુ નક નૌજામ ત્રાગવું પ્રજ્ઞં કુંકાજે
 ગોળ કષાળ નંદં તારાં અધુર મવાલાસરખા પ્રજ્ઞં છખી
 વદન કમળ ચીત ચોર નંદં તારા હાંત ડોલરીઆ નીકળી
 પ્રજ્ઞં વળી દાડમ કેરાં ખીજ નંદં અહ્માનંદ કહે હાસ વી
 લાસમે પ્રજ્ઞં રહી પ્રજ્ઞાનારી રંગ ભીજ નંદં

૫૬ ૪

ખાહે ખાણુ વંધ ખેરખાં મન ખારારે, ખડુ મુલી ભટકે
 ખોર કામજીઆરારે;
 હાથમે પોંચી હેમનિ મનં ખાશી તન ચંદનખોર કાં ૧
 ખની શોભા વીટી વેદની મનં હૈયે નવલ ગુલાખીહાર કાં
 તારે રૂપ જોઈ પેલી કૂર મનં ગોકુલીપા કેરી નાર કાં ૩
 જોઈ તેજ અમોઝાક અગનું મં થપાળાંખા સુરજચંદ કાં
 તારી નવલ છખીને ઉપર મનં બલીહારી અહ્માનંદ કાં ૪

૫૬ ૫.

મેતો સગપણ કીધુંરે સામજીયા સાથે, માયાનુ મેણુંરે કે
 લીધુંછે માથે; બન તન મન સર્વેરે મીથ્યા ધારોને. વરી મ
 ગન પધનેરે કહન ખીહારીને, તુછ જાણી સર્વેરે લખ્યા

ત્યાગીને, મોહનનું મોહન કે લીધું ગાગીને; દુરમતી દુરભની
 પાંચે કે કહીને શું કરશે, પાત્રને પાપર કે ખલીખલીને મ
 રશે. મતવાલાં સંગેરે થઈકું મતવાલી, માપાથી મુધારે કે
 ક્રીષા વનમાળી; ખાતે હું ખેલુંરે કે સુંદરવર સંગે. અહા
 નંદકેટ રોજરે ગકે રસીયાને રંગે. ૬

૫૬ ૬.

મારે મંદીર નાવોરે કે મોહન શા મારે, શીર જાસે ઘો
 લુંરે કે વાલમ તમ મારે, શું કરશે ભોળારે કે જુઠાં સંસારી,
 ધરસોમાં શંકારે કે મનમે ગીરધારી. જગજીવન. તમનેરે
 કે સાચા જાણીને, કુળમાનશે જગનીરે કે ખોટી વાણીને.
 મારે મનડે ભાવ્યારે કે મોહન મરમાલી; સામ્ય થાજે
 રે કે સુધા છોગાળા. તમ સાથે જોડીરે સાધી તેડીને.
 દુરીજન શું કરશેરે કે મુખડાં મરડીને. સીર સાટે સમજીરે
 કે ખાંધ્યુછે ખેલું, અહાનંદના વાલારે તમને કેમ મેલુંરે.

૫૬ ૭.

સમજીને સાચોરે કે હરી નારો છોડો, મન મોહન મેલુંરે
 કે કેમ કરીને કેડો. તમ સાથે બંધાણીરે કે આવી પ્રીતલ
 ડી. ભુદર ભાગીરે કે ભવની ભીતલડી. પીપર સામ્યશયુંરે
 કે સાં લાગે ખાંડે. મોહન તમ સાથેરે કે માન્યું મન મારે.
 નીચેની નોખતરે વાલમ વાગીછે, તમ મારે જગનીરે કે લ

જાપા ત્યાગિછે. નટવર તમ સંગેરે ત્યાગ્યોછે નેહુડો. રાખ
ચી ધોલ્યોરે કે તમ ઉપર દેહુડો. અલ્લાનંદના વહાલારે
કે વાલ વધારાને. પાતાની જાણીરે કે સેજ વધારાને. ૬

૫૬ ૮.

અવસર આગ્યોછેરે કે તમને ભજવાનો, તમની ઉપાધીરે
કે સરવે તજવાનો. જાર ને માથેરે ઘણી દેહ ધારીને. તમ
ઉપર સરવસર કે નાંખ્યું વારીને. અવતાર ધર્યોછેરે ત
મને વરવાને. જુળની મરજદારે કે જાડી કરવાને. અમૃ
તરસ મેલીરે કે વીખડુ ને માંખું. રસીયા તમ વિનારે કે વા
લુ ને રાખું. કરશે શું મુજનેરે કે કુશ સોકડીયા. જગજી-
વન મારેરે કે જીવડસે જડીયા. અલ્લાનંદના વાલારે કેમરે
સો નિસારી. તન ધન મન સુંપીરે, કે ધઈ રહીશુ તારી.

૫૬ ૯.

હેજે બાનાને કુખજાને વશ થઈને કેમ જસી રહ્યા, કેમ
ભુલી ગયા મે માખાણુ ખાઈને ગોકુલ મોટા થયા ટક. જ
દીન નાથ તમે હુતા નાના, છુપી રહેતા કંશ ધમ્મી છાના;
તે દીન કર્યા મે જાળવાનાં, કેંડ્રીતમ છપ્પી અંતરમાં પ્રો
તા, દુષ પાતાં ગાવડલી દોતાં; અમે કુલતણી મેટ જોતાં,
કેંડ્રી અમે જાણ્યું તમે અમારાછો; વળી પાડોશજીના ખારા
જો, તમે સાચા જોલા પણ સારાછો; કેંડ્રી અલ્લાનંદ મનડે

ભાંપા, ખહુ રૂંડી રૂંડે અપાંપા; જઈ કામે કુખજાને આ
પા. કે૦

પદ ૧૦.

કહેજો કુખજાને કામજીઆં કામજાને એવાં શાં કર્યાં, તારે
વશ થઈને વ્રજવાસી સર્વે એને બીસરયા; આંખ અતિ મુંદ
ર અણીઆલી, મુખ મોરલી વાપછે વનમાળી; તે ભાલલી
ચો નાનો ભાળી, ટેક ભુરકી તે નાંખ્યો મંત્ર ભાજ્યો,
વળી અસકા લાગ્યો રસ આજ્યો; તે રૂપાળો જોઈને રાજ્યો,
કે૦ એ વાત ધણી નવ યોગવી, આ થાપણુ અમારી યો
ગવી, ભુરને રાજ્યા ભાગવી, કે૦ તારે કરવાનું હાપ તે કેજ
વળી જોયેતો નાણું લેજે, કે જદા નંદ પાછો દેજે, કે૦

પદ ૧૧.

સ્વામી પ્રગટ થયા તે કર્તુ સાંભજોરે, સાધુ જનને અલોકી
કે સ્વાદ ગુણ ગાયે પવીત્ર ધર્મ વંશનારે; જેની માતા ભક
તી નામે મહાતીરે, પીરા પડે હીપરસદ ગુણ ગુણવંત
છાપા એક ગામજેરે, પાસે અવધ નગર મોટું ધામ, ગુ
ણ એત્ર સુકળ નોમીયે પરભુ જનમીઆરે, હરીકૃષ્ણ
ધર્યું શુભ નામ ગુણ પાલ લીલા કરેછે ખહુ ભાતનીરે,
ભાત પીતાને હરખ ન માપ. ગુણ વાલો મંદ્ર કળાની પરે
ધર્મતારે, નરનારી જોઈને સુખી થાપ ગુણ આઠ વરસે પા

આ તે ઉપનીતનેર, ભગ્યું ભુવન પામીને વધરાગ. ગુણ૦
 ગુણ ચરીત્ર મનોહર ગાવનાર, મળ્યો અક્ષાનંદને માગ
 ગુણ૦

પદ ૧૨

આલ્યા ઉતર દીશામાં પોતે ઝૂકલારે, વન પરવત ઉર્જગ્યા
 હસ વીશ, ખલહારી નવળ ધનસ્યામનીરે, મુકતનાથ જાઈ
 રે તપ ક્રીધલુંરે; સાધી ભોગ કળા તે જગદીસ; ખલ૦ ત્યા
 થી તીર્થ કરી આશીર્વારે, કરતાં અહુ જનને ઉપદેશ, ખલ૦
 જગનનાથ જાઈ દક્ષણ પધારીઆરે, પછી આગ્યા તે પ
 ક્ષીમદિશ, ખલ૦ ઘેરી છાયા અજબ શરનારનીરે, ભિટ્યા.
 માનંદ મુખકુંદ. ખલ૦ રૂઢ દક્ષા પોતાનું પદ પાપીયુંરે,
 મર્યું નામ તે સેહેજનંદ. ખલ૦ કછ ગુજરધરાને પાવન કરી
 આવી વસા કુંગરપુર આપ. ખલ૦ અક્ષાનંદ કેહે જગ ઉ
 વધ્યો દીન દીન અધીક પ્રતાપ અળ૦

પદ ૧૩

જાણી વધાવું મારો વાલો વધાવું, આજની ઘડી રલીઆમ
 હારે, મારો વાલો વધાવું પ્રાણજીવન મારે મંદીરે પધા
 હારે પેહરાવું હીરામણીરે. મારો કાનકુંવર અલવીલાને
 જુ, જતને રાખ્યા છે રૂઢ જામણીરે. મારો આપ્યા રાંધીને
 આપીશ સવારમાં જાકરને કુધની સીરામણીરે; મારો

અક્ષાનંદના વાલાની ખેડ, પ્રીતે સહિત પથરામણીર.

૫૬ ૧૪.

કેહેજે કુખળને કામણીયા શીખાવેજે મારા નાથને, સી-
ખી તુજ પાસે આપીને સીખવશ્ચે વ્રજના સાપને; ટક. અ
લવીલા નટ વરવાને; આન ગોપીના આરાવાને; એવા મંત્ર
ભણાવે માવાને; કેહેજે. તું કપટ તજી મેંવે કેહેજે, વળી
ન ભણેનો ડારા દેજે; થઈ પટરાણી પાસે રહેજે. કેહેજે
માંજ દેજે પાઠી મોઠી, જે પાઠ ભણે મુખથી બાઠી; તો
સખકાવે લેઈને સોઠી; કેહેજે. કે અક્ષાનંદ આળશ મેલી,
બીચા શીખાવે વેહેલી વેહેલી, એને તું જોવો કરજે હુશી;
કેહેજે

૫૬ ૧૫.

કેહેજે કુખળને કાનાની કરજે જે સુપે ચાકરી; નાનો જો
ણી આંખ ચડાતા, બેનીમ બાંધે આકરી. કેજે જેથે તે જો
જે આણી, એને ગ્રાણુ થકી ખાશ ભણી; વળી મન ગમ
તી મોજુ માણી. કેહેજે. જો બાંધે તે રાજે સાંજ, એનેજે
જો ફુલતણી આંજ, નીત જમતાં ઉભી થા નાંજ; કેહેજે.
એને પરભાતે જેથે પોળી; બહુ જાળાં ઘૂત માંહી બાળી;
ગોરસ પાજે સાકર ઘોળી, કેહેજે. પુરણ સુખ એ જો પા
મીને, નીત ચરણે આવે નામીને; એવે અક્ષાનંદના રવામીને;

કુહો.

૫૬ ૧૬. રાગ ગરખી.

સખી ગોકુળ ગામના ચાકમાં, ખાંતે માંડ્યા રંગીલે ખેલ, ર
મે રાસ રંગીસો રંગમાં. સહુકારે સખાની મંડળીર; ઉભા
વચમાં હોયો અલખલ રમે. સખી ચાલોને જાણ્યે દખવા
ર, વાલે પરચાંછે વચ્ચે સોભીત. રમે. તાળી પાડે રૂપાળી
તાનમાં; મુખ ગાળે મનોહર ગીત. રમે. સોભા ખની સ
હુણા સ્વામનાર ઉભી વ્રજની નારી જોવા કાજ. રમે. હ
શી હેર છખીએ હેતમાં; અહ્લાનંદનો વાલો વ્રજરાજ. રમે.

૫૬ ૧૭.

સખી નંદ મહરને આગણેર, ગોપી આનંદ મંગળ ગાય છ
ખી જોને સનેહી શામનાર; મરમાલે અખાડો ખાંડી ચોર, કા
જી આસો પાલવની છાંપ. છખી. વાલે પ્રીત કરીને પોરીઆ
ર, રૂડો સોનેરી સુરવાલ છખી. સખી ફરતાં લાગેછે કુટડીર,
જેણી અંગરખીની ચાલ છખી. બહુ મુલી મોળીકું બાંધી
ચુંર, કાજી જગડે સોનેરી કાર. છખી. રૂડાં જટકાં કરેછે
હાપનાર; અહ્લાનંદનો વાજો ચીત ચોર. છખી.

૫૬ ૧૮

સખી જોને ગોવાળાનાં શાપમાં, વાલો ફર અલોકીક દેરક

રે, લોક લખ્યા સરવે પટકી; બહુ અંતરમે રસા બસીયુંરે. ગ
 રક કસુંબે ખાલીડું, બ્રહ્માનંદને મનમે વસીયુંરે, મોહન તાર
 મોલીડું.

પદ ૨૧

વ્રજજીવન શામ વીહારીરે, લાવતમે હું લોવાણી, મેતો મે
 લો જગ ત્રીસારીરે. કાનડ તારી કેહેવાણી, સુંદરવર રંગડો
 મડીયોરે; મરમાલા મોહન તારે, જગ ત્રણ સરખા તે વ
 હીયોરે, કુણ આને એનો ઠારે, મારે તમથી પ્રીતી ખાંધી-
 રે; કાંઈની શંકા કેમ ધરે, ચીંતામણી સુંદર લાગીરે; રાંધ
 થઈને સીદ ફરે, તમ સાથે રંગના ભીનારે, દીલડું માન્યુંડો
 લીધીયા બ્રહ્માનંદના નાથનેરે; વાલમ મે ખુશીથી વધી
 યા.

પદ ૨૨. રાગ ગરખી.

વાલા લાગોછો વિશ્વાધારરે, સગપણ તમ સાથે, મેતો સર
 વ મેલો સંસારરે. સગં મારા મનમાં વસ્પાછો આવી શામ
 રે. સગં તમ સાંરે તજ્યુ ધન ધામરે સગં મારે મનડું
 લોભાણું તમ પાસરે. સગં મુને નથી ખીજાની આસરે.
 સગં.

હહી શાભા ન જાણ્યો પાસ કાનનીર, હેમો કમકે માંડે પાવ
કાવકોર; વાળે ધુધરડી નો ધેર. હહી૦ છાયું નવલ મોલીકું
કુલ છોગલેર; રાતે નવલ કલંગી છળીદાર. હહી૦ રૂઝે જા
મો પેરચો છે કસીર, શાભે એમજો અંગ શણગાર. હહી૦ રંગ
ભીના કાના કેરી રાસનીર; છળી જોવા આંખા વ્રજઅંક હહી૦
સખી નવલ રંગીલી છળી ઉપરીર, વાચી જાયે છે પ્રભા
નંદ. હહી૦

૫૬ ૧૬.

સખી આજ ગદતી હુંતો પાણીએર, હલો છોગાવાગો રં
ગ છેલ, મુને વાગો ભાગે કુંવર નંદનોર, સખી જુમના
ને આર જીલતોર; જોધ ભરવી ભુજી જળદેર. મુને૦ ૧
સખી મંત્ર ભણીને નાંખી મોહનીર, યદ્ય પાકી તત આસ
મારા પાવ. મુને૦ સખી હુંર જાણું મુને શું કર્યુર, મરમાસે રં
ગલો માવ. મુને૦ સખી એની અમોઝાક આંખડીર; મને
મોઝી છે આતઝા માવ. મુને૦ પ્રભા નંદના વાલાનો મુરલીર,
ધડી છેટે મેલી કેમ જાણ. મુને૦

૫૬ ૧૬

રૂપાલું રંગનું ભરીયુંર શાભે કોરું સોનેરી છોગળીયું, નો
તમ ધરીયુંર જાડકડા વાલમ લેરી, કાનુ નવલ કલંગી
નીરખીર; આતઝામે ભાગી મટકા; યદ્ય ગદ દેવાની સરખી

૫૬ ૨૧

ગારા કાન રંગીલો છેલો કાન રંગીલો, ગાળ માટે
 ઘેર આવીયો, છેલો કાન રંગીલો; તોડલે તોડલે તોરણ
 બંધાવ્યાં, કુલડે ચોક પુરાવીપાં, છેલો ગળ મોતીડાંના
 ધાત્ર ભરીને, મેતો મરવે પેલા વધાવીપાં, છેલો અગર અં
 દન કેરી ગાર કરોને યેની પ્રીતે કરી ઝોરડા લેવાવીપાં.

૫૬ ૨૭

વહાલો પધારચા તે વહાલો પધારચા, નેની નીત વાતડી હે
 રતાં; તે વહાલો પધારચા, કાન કુંવરના સમાચાર કારણ,
 વટે મારગને જઈને પ્રેરતાં, દરશન લીના દિલગીર પ
 ધ અંતર; ને ને કાલે આંસુડાં ઝેરતાં, કાગ ઉરાડ
 તાં ને જોશ જોવાવતાં, માળા નેના નામનાં, તે જીવા
 નંદના વહાલાની વધામણી, મુણી કુલ સેરીએ વેરતાં.

૫૬ ૨૪

શામ સલુણા આંખા શામસલુણા, ધન્ય ધડીછે આજની;
 અંખા શામસલુણા, વહાલો પધારચા એવી સંભળી વધા
 મણી, મુસ્ત ભુલી ઘર કાજની, આં સામેયું લઈને આ
 લી વહાલાને વધાવવા, શંકા ન રાખી લોક લાજની, આં
 વાળાં નગારાં દોલ મરાણાઈ વળડીએ, કરે ધુન્ય તાલ
 પખાજની; આં જીવાનંદ કહે આવીવસી માટે અંતર;

મુરતી રસીક ધરનારનીરે આ૦

૫૬ ૨૫

લટકાળા તારે લટકેરે લેરખડા હું લોભાણી, વાંસઝડી કેરે
કટકેરે ચીનડાને લીધું તારી; છોગલીયું તારે છેલારે ખી
અકળાવું ધરમાં, અતી આંખડલીની રેખુરે; મનડામાં ખં
તી મારે, ડોલરીયા હું નવ દેખુરે, જંગ નથી પાતો જ્યા
રે, મરમાલી મુરતી તારીરે; વાલમ મારે ચીત મડી, શ્રદ્ધા,
નંદના હાર હળવી, કેમ કરી ગેલું એક ઘડી.

૫૬ ૨૬

રૂંડું ભાળ તીજક રૂપાળુંરે કોડે કીધું કેશરનું, ભાવે હું સુંદર
ભાણુરે, કામડલું મેલી ધરનું; પંકી અગુટી જોઈ વનમાળીરે,
મારું મનડું લોભાણું, મોહન નાસા મરમાલીરે, દોપલી વે
ળાનું ધાનડું; તારાં લોમનોઆ નંદલાલરે, રંગ ભીના રંગ
નાં ભડીયાં, વરંજજીવણ નટાર વહાલારે; ગુણીઅલ
અંતરમે ગડીયા, લટકાળા મોહની લાગીરે, ભાવે મુખડું
ભાળીને; શ્રદ્ધા નંદના શામ સુહાગીરે, ખી જગ ભવ ટાળીને.

૫૬ ૨૭

માંણીગર મોડીડું તારેરે, સુંદર કુલડેથી છાંયું; મોહન તે
માં મન મારેરે, ઠીક કરીને ઠેરાયું; હવે રટના લાગીછે દી

ન રાતરે માં થઈ સીર સંતાની વાતરે માં મને કાધી
માનીતા સહ માંડીરે માં બ્રહ્માનંદને વાળે જાણી ખાંપરે
મં

પં ૨૮.

વારી કાઠી જગતની ખીકરે, વરી હુંતો વનમાળી, મેતો
સમજી વીચારી કાપું કીકરે. વરીં વુછ જાણીને કાપું
સરવે ત્યાગરે; વરીં મોહી રસીક સહુજાને રાગરે
મુને મટકી લાગીછે મીત મંપરે, વરીં ખીજુ વાલા વી
ના ન ચોહાવરે. વરીં મુને કાંઈ ન સુઝે કામરે; વસી પી
યુ હરી વીના સરવે હરામરે વરીં હુવે નીશંક થઈહું ન
મીતરે. વરીં થઈ જગમાં અલોકીક જીતરે વરીં સમજી
કાપુંછે તન કુરખાનરે. વરીં બ્રહ્માનંદના વાલાથી ખાંસા
પ્રાણરે વરીં

જાહેર અખર.

અખર આપવામાં આવેછે કે નિચે લખેલી ચોપડીઓ અગારે ત્યાંથી તથા ઠપડવંજમાં ત્રવાડી રણછોડ છગનલાલ પાસેથી તથા આસામખી તાલુકે માતરની સરકારી નિશાળના મેહતાજી શ્રીકૃષ્ણ રણછોડલાલ પાસેથી તથા વીરપુરમાં ખાળક મનસુખરામ પાસેથી તથા નડીઆદ હાઈ સ્કુલમાં માણી ઠાલાલ છોટલાલ પાસેથી મળશે.

એશિઆ ખંડનું બૂગોળ (ખાજી આવૃત્તિ.)

૩૦-૨-૯

કીરતન સંગ્રહ

૩૦-૨-૯

વાગડનું વર્ણન (છપાય છે)

ઠપડવાણી } ત્રવાડી મંગળદાસ જીવરામ.
ટુકાણું હાથી }
કંદોળનાસામે }

